

Številka: Up-320/15-23

Datum: 1. 2. 2017

**PRITRDILNO LOČENO MNENJE SODNIKA JANA ZOBCA K
ODLOČBI ŠT. Up-320/15 Z DNE 19. 1. 2017, KI SE MU
PRIDRUŽUJE SODNICA DR. DUNJA JADEK PENSA**

1.) Čeprav soglašam tako z odločitvijo – izrekom odločbe kot obrazložitvijo, želim s pritrdilnim ločenim mnenjem opozoriti na dilemo, ki jo skriva obravnavana zadeva. Gre namreč za vprašanje, katero ustavno procesno jamstvo, zajeto v pravici do enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave, je Vrhovno sodišče kršilo: je ravnalo zoper prepoved sodniške samovolje, ali zoper prepoved sodbe presenečenja. Pritrjujem večini, da je šlo tu za kršitev prepovedi sodniške samovolje.

2.) Kot je navedeno v 8. točki obrazložitve te odločbe, je prepoved sodniške samovolje kršena takrat, kadar je sodna odločba že na prvi pogled očitno napačna oziroma kadar ni oprta na razumne pravne argumente, zaradi česar je utemeljeno sklepanje, da sodišče ni odločalo na podlagi zakona, temveč na podlagi kriterijev, ki pri sojenju ne bi smeli priti v poštev. Sodniška samovolja torej sama po sebi, kot taka, ni neposredno zaznavna. O njej je mogoče samo sklepati na podlagi tega, kar je v utemeljitev svoje odločitve navedlo sodišče.¹

3.) Primer, kakršen je obravnavani, je verjetno najbolj značilen in izrazit, čeprav ne obenem tudi klasičen primer sodniške samovolje.² Značilen je zato, ker je Vrhovno sodišče kot podlago svoje odločitve navedlo dvoje nosilnih razlogov, ki se medsebojno izključujeta, nato pa odločilo na podlagi enega od njiju, ne da bi drugega demantiralo. Povedano drugače: ob dveh enako veljavnih stališčih, ki pa se medsebojno izključujeta, se je odločilo na podlagi enega, ne da bi se odpovedalo (in

---

¹ Prim. odločbi Ustavnega sodišča št. Up-1381/08 z dne 23. 9. 2009 (Uradni list RS, št. 80/09) in št. Up-147/09 z dne 23. 9. 2010 (Ur. l. RS, št. 83/10). Iz obeh izhaja, da je šele iz obrazložitve odločbe sodišča mogoče ugotoviti, ali je zato, ker temelji na nerazumnem, očitno napačnem stališču, samovoljna.

² Ustavno sodišče je arbitrarno odločitev največkrat definiralo kot odločitev brez razumnih pravnih argumentov. Gl. T. Šorli, Standard obrazloženosti sodnih odločb v civilnih zadevah (s poudarkom na praksi Ustavnega sodišča Republike Slovenije), magistrska naloga, Pravna fakulteta v Ljubljani, Ljubljana 2015, str. 88.

za to navedlo razloge) drugemu. Gre torej za kršitev fizikalnega (Paulijevega izključitvenega) zakona v pravu, ko dvoje med seboj izključujočih se nosilnih stališč biva hkrati in enako veljavno v isti sodbi. Tako kot dva predmeta ne moreta istočasno zasedati istega prostora, tudi dvoje medsebojno izključujočih se stališč ne more istočasno utemeljevati odločitve o istem predmetu spora. Kadar se to zgodi, je odločitev samovoljna. Samovoljna zato, ker pomeni, da se je sodišče kljub dvema medsebojno izključujočima podlagama za svojo odločitev odločilo za eno, pri tem pa drugo pustilo "v veljavi". To pomeni, da bi bila ob taki obrazložitvi lahko (in v resnici tudi je) enako utemeljena nasprotna odločitev – v konkretnem primeru odločitev, da je tožnikov (prodajalčev) zahtevak za plačilo kupnine zoper toženca (kupca) utemeljen. Iz tega logično sledi, da je tisto, zaradi česar je sodišče odločilo tako kot je, onkraj prava, torej v sferi samovolje.

4.) Ker je torej sodišče svojo odločitev oprlo na dve med seboj izključujoči podlagi, je sodba obremenjena s kršitvijo prepovedi sodniške samovolje. Ko je tako, sodišču (še) ni mogoče očitati kršitve prepovedi sodbe presenečenja in s tem kršitve pritožnikove pravice do izjavljanja. Tak očitek je mogoče nasloviti le zoper sodbo, ki je koherentna, neprotislovna in ki je oprta na razumne pravne argumente. Sodba, ki temelji na med seboj izključujočih se podlagah je sicer lahko presenetljiva. Vendar ne v pomenu nove in za pritožnika presenetljive pravne podlage, zaradi česar bi bila kršena njegova pravica do odziva na tako podlago, predvsem pravica navajati dejstva, ki jih narekuje uporaba take nove in presenetljive pravne podlage. Tudi če je ena od med seboj izključujočih se pravnih podlag, ki jih je v obrazložitvi izpodbijane sodbe navedlo Vrhovno sodišče, nova in za pritožnika presenetljiva (gre za podlago, ki je navedena v 10. točki izpodbijane sodbe), prav zaradi protislovnosti razlogov ne moremo govoriti o sodbi presenečenja. Če torej sklenem: Nerazumna, očitno napačna in protislovna sodba ne more biti sodba presenečenja. Nova in presenetljiva pravna podlaga, na kateri temelji sodba presenečenja, je namreč lahko samo taka, na katero se ima smisel odzvati. Taka pa je podlaga, ki ni očitno napačna, nerazumna ali protislovna.

Jan Zobec
Sodnik

dr. Dunja Jadek Pensa
Sodnica